

UZASADNIENIE

W dniu 24 października 2013 roku wnioskodawczyni J. K. (1) złożyła wniosek o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletnich dzieci J. K. (2) i P. K., poprzez przeniesienie w drodze darowizny na J. K. (3), babcię małoletnich ich udziałów w spadku, wynoszących po 1/8, po dziadku S. K., nabytych na podstawie ustawy, zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2013 roku, wydanym w sprawie I Ns 55/13.

W uzasadnieniu wskazała, że dokonanie powyższej czynności umożliwi uregulowanie skomplikowanej sytuacji spadkowej, jaka zaistniała po śmierci S. K.. Spadek po w/w nabyli na podstawie ustawy: żona J. K. (3), dwie córki M. K. (1) i T. T. oraz małoletni J. K. (2) i P. K., jako następcy prawni zmarłego w (...) syna spadkodawcy M. K. (2). W treści uzasadnienia wniosku podniosła, że rodzina chce uregulować sprawy majątkowe po śmierci S. K., w szczególności dotyczące prawa własności domu przy ul. (...) we W.. Zgodnym zamierzeniem wszystkich spadkobierców jest przeniesienie udziałów w spadku na J. K. (3), wdowę po zmarłym. Zarówno wnioskodawczyni jak i małoletni zamieszkują w Stanach Zjednoczonych, w związku z czym nie są zainteresowani utrzymaniem i realizowaniem praw do spadku po zmarłym. Jak wynika z treści wniosku zależy im na umożliwieniu wdowie po zmarłym tj. J. K. (3) uzyskania praw dysponowania domem, który po śmierci S. K. stanowił współwłasność małżonków.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni jest matką i jedyną przedstawicielką ustawową małoletnich J. K. (2) i P. K.. Wszyscy zamieszkują w Stanach Zjednoczonych, nie zamierzają wracać do Polski. M. K. (2) ojciec małoletnich zmarł w dniu 21 czerwca 2008 roku (odpis aktu zgonu k. 15). W dniu 31 marca 2012 roku zmarł S. K., dziadek małoletnich a ojciec M. K. (2). Spadkobiercami po w/w są: żona J. K. (3), córki M. K. (1) i T. T. oraz małoletni J. K. (2) i P. K.. Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt I Ns 55/13 stwierdził, że spadek po zmarłym S. K., na podstawie ustawy nabyli: żona J. K. (3), córka T. T. i M. K. (1) po 2/8 części oraz wnuki J. K. (2) i P. K. po 1/8 części. (odpis postanowienia k. 9).

W skład masy spadkowej po zmarłym S. K. wchodzi udział 1/2 w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej domem jednorodzinny położonej przy ul. (...) we W. o powierzchni 442 m² (KW (...)) o wartości szacunkowej udziału ok. 250.000 zł, prawo własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w M. przy ul. (...) – działka nr (...), objętej zbiorem dokumentów prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Mielcu Wydział Ksiąg Wieczystych pod numerem (...), o powierzchni 2136 m², o wartości szacunkowej ok. 50.000 zł, udział 1/2 w prawie własności samochodu osobowego marki C. (...), rok produkcji 2003, o wartości szacunkowej udziału ok. 5000 zł oraz udział 1/2 w prawie własności środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym w (...) Banku (...) S.A. w wysokości 8.718.96 zł (odpis zwykły księgi wieczystej k. 34 – 38, zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych k. 39 – 46, zaświadczenia k. 47 – 48, wypis z rejestru gruntów k. 49).

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2014 roku Sąd oddalił wniosek J. K. (4), na które to postanowienie pełnomocnik wnioskodawczyni złożył apelację zarzucając naruszenia przepisów prawa materialnego tj. art. 101§3 k.r.o. przez błędną jego wykładnię przez przyjęcie przez Sąd tylko i wyłącznie interesu majątkowego małoletnich z pominięciem dobrych relacji rodzinnych. Ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy a mianowicie m.in. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic sędziowskiej oceny przedłożonych dokumentów, zaniechanie wszechstronnego rozważenia treści dokumentów, oraz nieuzasadnione pominięcie dowodu z zeznań świadka J. K. (3), a także art. 514 § 1 k.p.c. poprzez odmowę potraktowania pisemnego oświadczenia wnioskodawczyni z dnia 5 września 2013 roku jako „wysłuchania”.

Pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez uwzględnienie wniosku i wyrażenie zgody na dokonanie przez wnioskodawczynię – jako przedstawiciela ustawowego małoletnich – w imieniu tych małoletnich czynności przekraczającej zwykły zarząd ich majątkiem w postaci przeniesienia w drodze darowizny na J. K. (3) ich udziałów w spadku po zmarłym dziadku S. K. nabytych na podstawie ustawy, zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego Wrocław-Krzyki Wydział I Cywilny z dnia 18 czerwca 2013 roku, sygn. akt I Ns 55/13, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, oraz o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka J. K. (3) i zasądzenie na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 30 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie VI Wydział Cywilny Rodzinny Odwoławczy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za obie instancje. Sąd wskazał, iż w sprawie nie przedłożono aktów urodzenia małoletnich. Sąd odwoławczy przekazując sprawę do ponownego rozpoznania zobowiązał Sąd I instancji do przesłuchania wnioskodawczynie, oraz J. K. (3) na okoliczność sytuacji dzieci, ewentualnej rekompensaty dla wnuków od babki w związku z wyzbyciem się przypadającej na nich ich części majątku i ustalenia przyczyn dla których uczestniczka pragnie być jedynym spadkobiercą w całości.

Pismem z dnia 2 marca 2015 roku pełnomocnik wnioskodawczynie złożył wniosek o przesłuchanie na terminie rozprawy świadka T. H. córkę uczestniczki J. K. (3) na okoliczność zawartości spadku po zmarłym S. K., jak i o przyczynach i celach wystąpienia wnioskodawczynie z wnioskiem o wyrażenie przez Sąd Rodzinny zgody na darowanie udziałów w spadku przez J. K. (2) i P. K. na rzecz J. K. (3), a także o sytuacji życiowej chłopców oraz o dotychczasowych i aktualnych relacjach rodzinnych między J. K. (3) a wnioskodawczynią i jej małoletnimi synami. Jednocześnie pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o przyjęcie i potraktowanie oświadczenia wnioskodawczynie (k.10) w którym szczegółowo wyjaśnia ona rację stojącą za wnioskiem jako pełnowartościowego „wysłuchania”.

Na terminie rozprawy dnia 4 marca 2015 roku Sąd przesłuchał uczestniczkę J. K. (3) która zeznała, że synowa uważa, że jeśli dostała od niej i zmarłego męża działkę na której wybudowali dom, to część spadku powinna przejść na nią. Zeznała, że gdy synowej urodziły się dzieci to pomagała im przez okres 8 miesięcy. Zeznała, że córki i synowa doszły do wniosku, że wszystko będzie na nią w całości oraz, że będzie ona wszystkim dysponować. Będzie mogła napisać testament albo sprzedać działkę. Ewentualnie pieniądze dałaby dzieciom, jednakże nie wie jaką kwotę. Chciałaby dzieci podzielić równo

Przesłuchana na terminie rozprawy córka uczestniczki T. H. zeznała, że każde z dzieci dostało coś od rodziców np. wyposażenie mieszkania, działkę. Dlatego zdecydowali że podarują swoje części po tacie na rzecz mamy. To była naturalna decyzja do której dołączyła się wnioskodawczynie. Według świadka żadne z dzieci nie ma problemów finansowych, jak również żadne nie wymagało rekompensaty ze strony uczestniczki. W jej ocenie gdyby udziały spadkowe zostały przekazane na J. K. (3), to wszystkie sprawy majątkowe zostałyby rozwiane przy spisaniu testamentu.

Sąd na terminie rozprawy dopuścił dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy na okoliczność z ich treści w tym oświadczenie wnioskodawczynie z dnia 5 września 2013 roku

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 101 rodzice obowiązani są sprawować z należytą starannością zarząd majątkiem dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską (§ 1). Nie mogą oni jednak bez zezwolenia sądu opiekuńczego dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani wyrażać zgody na dokonywanie takich czynności przez dziecko (§ 3). Jak słusznie podniósł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 listopada 1982 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I CR 234/82, Lex nr 8486, reprezentacja rodzica w sprawach majątkowych dziecka, jeśli obejmuje czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu, wymaga umocowania udzielonego przez Sąd opiekuńczy (art. 101 § 3 k.r.o.). Miernikiem czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu jest ciężar gatunkowy dokonywanej czynności, jej

skutki w sferze majątku małoletniego, wartości przedmiotu danej czynności oraz szeroko pojęte dobro dziecka i ochrona jego interesów życiowych. Konsekwencją braku zezwolenia Sądu opiekuńczego z art. 101 § 3 k.r.o. jest nieważność dokonanej czynności (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z dnia 30 kwietnia 1977 r., III CZP 73/76 - OSNCP z 1978 r., nr 2, poz. 19).

Ustawodawca nie podał katalogu czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Należy przyjąć, że taki charakter mają wszystkie czynności dotyczące nieruchomości (J. Ignatowicz, Kodeks Rodzinny, 1993 r., s. 501).

Przed rozstrzygnięciem Sąd ustala, czy zamierzona czynność istotnie jest zgodna z dobrem dziecka. W tej mierze Sąd bada, czy dla dobra dziecka lepsze będzie dokonanie zamierzonej przez rodziców czynności od jej zaniechania. Priorytetem jest zdecydowane dążenie do zachowania substancji majątku dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem przeznaczenia danego składnika tego majątku.

W tym miejscu wskazać należy na treść art. 6 k.c., zgodnie z którym strona wywodząca z danego faktu skutki prawne powinna fakt ten udowodnić. Opisana reguła dotyczy okoliczności spornych między stronami, gdyż co do faktów przyznanych istnieje możliwość czynienia ustaleń na podstawie samych ich oświadczeń. Po zastosowaniu tej zasady do realiów niniejszej sprawy wynika, że wnioskodawczyni w celu uzyskania korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia powinien wykazać, że przeniesienie w drodze darowizny na J. K. (3) ich udziałów w spadku po zmarłym S. K., nabytych na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2013 roku w sprawie I Ns 55/13, zamiast zachowania wskazanego majątku, z uwagi na ich dobro, w związku z pozostawieniem przez spadkodawcę nieruchomości, które są obciążone finansowo, wymagają znacznych nakładów finansowych czy też kosztownych czynności związanych z ich utrzymaniem. Wnioskodawczyni powinna wykazać, że koszt utrzymanie nieruchomości przewyższa ich wartość, a zatem przyjęcie spadku będzie z pokrywdzeniem małoletnich.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, że wnioskodawczyni nie udowodniła, że zezwolenie jej na przeniesienie w drodze darowizny na J. K. (3) (babcię małoletnich) udziałów małoletnich w spadku, wynoszących po 1/8, po dziadku S. K., nabytych na podstawie ustawy, zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2013 roku, wydanym w sprawie I Ns 55/13 jest zgodne z dobrem dzieci. Nie wykazała, że dokonanie powyższej czynności będzie bardziej korzystne dla małoletnich niż zaniechanie dokonania tej czynności. W pierwszej kolejności podnieść należy, że podnoszona przez wnioskodawczynię okoliczność uzasadniająca wniosek, a mianowicie brak zainteresowania utrzymaniem i realizowaniem prawa do spadku małoletnich oraz umożliwienie samodzielnego dysponowania prawem do w/w składników spadku przez J. K. (3) nie mogła stanowić podstawy uwzględnienia wniosku. Tak uogólniona argumentacja nie uzasadnia udzielenia zezwolenia na odrzucenia spadku w imieniu małoletnich z uwagi na ich dobro. Okoliczność ta powinna być wykazana odpowiednimi dokumentami świadczącymi o kosztach realizowania o przez małoletnich nabytych w drodze dziedziczenia aktywów spadku oraz ich znacznie niższej wartości w stosunku do koniecznych nakładów, a nie tylko samym brakiem zainteresowania utrzymaniem i realizowanie tych praw.

Dodatkowo udział 1/2 w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej domem jednorodzinny położonej przy ul. (...) we W. o powierzchni 442 m² (KW (...)) o wartości szacunkowej udziału ok. 250.000 zł, w którym zamieszkuje J. K. (3) i którego jest współwłaścicielką nie jest jedynym składnikiem spadku. W jego skład wchodzi ponadto prawo własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w M. przy ul. (...) – działka nr (...) o wartości szacunkowej ok. 50.000 zł, udział 1/2 w prawie własności samochodu osobowego marki C. (...), rok produkcji 2003, o wartości szacunkowej udziału ok. 5000 zł oraz udział 1/2 w prawie własności środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym w (...) Banku (...) S.A. w wysokości 8.718.96 zł.

Na terminie rozprawy dnia 4 marca 2015 roku Sąd przesłuchał uczestniczkę postępowania J. K. (3) oraz w charakterze świadka córkę uczestniczki T. H., jednakże żadna z nich nie wykazała jakie korzyści przyniosłoby przekazanie przez wnioskodawczynię części udziałów spadku małoletnich synów po zmarłym dziadku S. K.. Zdaniem Sądu ewentualne osiągnięcie korzyści w postaci „dobrych relacji rodzinnych” w zamian za wyzbycie się majątku małoletnich są niewystarczające, szczególnie mając na uwadze, iż małoletni rzadko przebywają w Polsce. Uznać należy więc, że te

relacje nie są zbyt intensywne. Sąd uznał więc że dokonanie darowizny części majątku małoletnich na rzecz babci jest działaniem sprzecznym z dobrem małoletnich.

Sąd uznał za dowód oświadczenie złożone przez wnioskodawczynię w dniu 5 września 2013 r.

Zatem mając na uwadze zgromadzony materiał w sprawie Sąd nie mógł powziąć decyzji zgodnie z wnioskiem wnioskodawczynie, gdyż prowadziłoby to do zmniejszenia majątku małoletnich.

Mając na uwadze powyżej przytoczone okoliczności orzeczono jak w sentencji.

O kosztach sądowych Sąd rozstrzygnął kierując się ogólną zasadą wyrażoną w treści art. 520 § 2 k.p.c., zgodnie z którą każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie.